

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO
kirjaamo.mmm@gov.fi

LAPIN ELY-KESKUKSEN LAUSUNTO MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖLLE TORNIONJOEN KALASTUSSÄÄNNÖN MUUTOSTARPEISTA VUODELLE 2025

ASIA

Lapin ELY-keskuksen lausunto koskien maa- ja metsätalousministeriön pyyntöä kalastussääntöön tarvittavista muutoksista Tornionjoen kalastusalueen kalastussäännön 16 §:n mukaisia vuotta 2025 koskevia Ruotsin kanssa käytäviä neuvotteluja varten 20.1.2025 asiassa VN/2130/2025-MMM-2

MÄÄRÄAIKA LAUSUNNON TOIMITTAMISELLE

Lausunto on pyydetty toimitettavaksi viimeistään 14.2.2025

1. LAPIN ELY-KESKUKSEN LAUSUNTO

Lausuntopyynnössä todetaan, että lähtökohtaisesti maa- ja metsätalousministeriö ehdottaa, että vuonna 2024 sovelletut määräykset pääosin ylläpidetään. Lausunnoissa on mahdollista antaa ehdotuksia perusteluineen siitä, onko kalastussäännön 16 §:n mukaisesti kalastussääntöä tarpeellista mukauttaa tai siitä poiketa, ottaen huomioon kalakantojen tila.

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää ehdotuksia tarvittavista muutoksista etenkin sen osalta, miten kalastuskaudella 2023 ja 2024 havaittuun heikkoon

LAPIN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

Pohjois-Suomen
kalatalouspalvelut

Toimialue: Lappi, Pohjois-Pohjanmaa,
Kainuu

Vaihde 0295 037 000
www.ely-keskus.fi/lappi

PL 8060,
Hallituskatu 3 B
96101 Rovaniemi

PL 115,
Kalliokatu 4
87101 Kajaani

PL 86,
Veteraanikatu 1
90101 Oulu

lohen nousuun Tornionjokeen tulisi reagoida. **Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt kannanottoja seuraaviin kysymyksiin:**

-Onko lohenkalastusta tarvetta rajoittaa lisää?

Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan lohenkalastusta tulee rajoittaa lisää. Tornionjoen lohikannan tila on erittäin huolestuttava. Lohen nousu Tornionjokeen on jäänyt hyvin heikoksi jo kahtena perättäisenä vuotena. On odotettavissa, että heikkojen kutuvaellusten takia Tornionjoen lohen vaelluspoikastuotanto vai jatkossa jäädä alle kannalle asetetun tavoitteen. Viitteitä siitä, että lohikannan tila olisi paranemassa ei ole havaittavissa. Edellä mainittu huomioiden aiemmin lohenkalastukseen asetettujen rajoitusten ei katsota olevan riittäviä Tornionjoen lohikannan suojaamiseksi.

-Miten mahdolliset kalastusrajoitukset tulisi kohdentaa ajallisesti (kalastuskausi) ja alueellisesti (meri, joen ala- ja yläosat), jotta niillä olisi vaikutusta lohikannan tilaan?

Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan lohen kalastuskauden kestoa jokialueella on tarpeen rajoittaa alku- ja loppupäästä. Kalastuksen rajoittaminen kauden alusta suojaa vesistöalueen yläosille vaeltavia ja kookkaita emokaloja, minkä ohella se voi vähentää kokonaiskalastuskuolleisuutta

Jokisuulla kaupallisen kalastuksen rysien käytön porrastus on ulotettava koskemaan myös Ruotsin puolella tapahtuvaa kalastusta. Muussa tapauksessa tilanne on epäsuhtainen ja Rajajokisopimusalueella myös kalastussäännön tarkoituksen vastainen.

-Miten rajoituksia tulisi kohdentaa eri pyyntitapoihin ja kalalajeihin?

Lapin ELY-keskus toteaa, että kaikille lohen kalastusmuodoille Rajajokisopimusalueella tulee asettaa kalastajakohtainen enimmäiskausikiintiö sille, kuinka monta lohta yksittäinen kalastaja saa ottaa saaliiksi kalastuskauden aikana.

Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan maa- ja metsätalousministeriöllä olisi mahdollisuus neuvotella kalastussäännön 16 §:n mukaisesti lohikiintiöistä vapaa-ajankalastajille. Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö (10/2010 vp.) ja perustuslakivaliokunnan (14/2010 vp.) mietintö huomioon ottaen ministeriöllä on suhteellisen laajat toimivaltuudet sopia ruotsalaisen osapuolen kanssa poikkeuksista erityisesti kalastussäännön 6—14 §:ssä oleviin määräyksiin. Lisäksi maa- ja metsätalousvaliokunta on mietinnössään todennut, että: ”Valiokunta kiinnittää erityistä huomiota siihen, että 16 §:n nojalla tulee aina ryhtyä tarvittaessa nopeisiin toimenpiteisiin kalastuksen säätelyn tehostamiseksi, jos suojele sitä edellyttää.”

LAPIN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

Pohjois-Suomen
kalatalouspalvelut

Toimialue: Lappi, Pohjois-Pohjanmaa,
Kainuu

Vaihde 0295 037 000

PL 8060,
Hallituskatu 3 B

PL 115,
Kalliokatu 4

PL 86,
Veteraanikatu 1

www.ely-keskus.fi/lappi

96101 Rovaniemi

87101 Kajaani

90101 Oulu

Lapin ELY-keskuksen mukaan tarvitaan toimenpiteitä harjuksen sivusaaliskuolleisuuden ja vapautettaville kaloille aiheutuvien vahinkojen vähentämiseksi. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan sopimusosapuolten tulee keskustella yksityiskohtaisista keinoista edellä mainitun tavoitteen saavuttamiseksi.

Kalastuksen säätelyä ja valvontaa tukevina toimenpiteinä tarvitaan nykyistä tarkempaa tietoa jokialueen lohi- ja taimensaaliista. Lapin ELY-keskus toteaa, Tornionjoella tulee ottaa käyttöön kaikkia kalastajia koskeva saaliin ilmoittamisvelvollisuus lohen ja taimenen osalta. Lapin ELY-keskus huomauttaa, että Valtioneuvoston asetus vapaa-ajankalastuksen saalisilmoituksesta (716/2024) 5 §:n 3 momentin mukaan: ”Tornionjoella kalastettaessa ilmoitus on tehtävä Suomen puolella maihin tuodusta saaliista tai Suomen puolella harjoitettavasta kalastuksesta saadusta saaliista.” Edellä mainitun perusteella voidaan todeta, että ilmoitusvelvollisuus kattaa vain osan Suomen puolen kalastuksen tai Suomeen tuotavan saaliin. Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan on olennaista, että ilmoitusvelvollisuus ulotettaisiin koskemaan kaikkea lohen-, ja meritaimenen kalastusta rajajokivesistössä.

Lisäksi kalastuksen säätelyä ja valvontaa jokialueella tukevina toimenpiteinä Lapin ELY-keskus ehdottaa, että saalislohet tulee merkitä lohimerkeillä. Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan lohimerkit saadaan ja pystytään jakamaan eri kuntien pisteisiin tulevalle kaudelle ostettuja lupia vastaan annettavaksi ja perinnekalastajien kuitattavaksi.

Lopuksi Lapin ELY-keskus toteaa, että rajajokisopimuksen mukaan sopimuksen tarkoituksena on turvata vesienhoitoalueella kummankin sopimuspuolen mahdollisuudet rajajokien tasapuoliseen käyttöön. Lisäksi Könkämäenon järvillä ja suvannoilla syyskuussa sallitun verkkokalastuksen ohella muun kalan pyynti tulisi sallia myös vapavälinein. Lapin ELY-keskus toteaa vielä, että erityistä huomiota tulee kiinnittää viestintään sekä siihen, että säännöistä sopimisen ulkopuolella korostetaan kalastajien tietoisuutta sekä vastuuta kestävästä kalastuksesta.

LAPIN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

Pohjois-Suomen
kalatalouspalvelut

Toimialue: Lappi, Pohjois-Pohjanmaa,
Kainuu

Vaihde 0295 037 000

PL 8060,
Hallituskatu 3 B

PL 115,
Kalliokatu 4

PL 86,
Veteraanikatu 1

www.ely-keskus.fi/lappi

96101 Rovaniemi

87101 Kajaani

90101 Oulu

LAUSUNNON LAATIJAT

Kalatalouspäälikkö

Jermi Tertsunen

Lakimies

Elias Rauhala

LAPIN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

Pohjois-Suomen
kalatalouspalvelutToimialue: Lappi, Pohjois-Pohjanmaa,
KainuuVaihde 0295 037 000
www.ely-keskus.fi/lappiPL 8060,
Hallituskatu 3 B
96101 RovaniemiPL 115,
Kalliokatu 4
87101 KajaaniPL 86,
Veteraanikatu 1
90101 Oulu

Tämä asiakirja KEHA/16310/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/16310/2023 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Rauhala Elias 14.02.2025 16:26

Ratkaisija Tertsunen Jermi 14.02.2025 16:27